

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 25.52.

Leto XV.

Ljubljana, v torek, 5. januarja 1932.

Štev. 2.

Par podatkov o propadajoči svetovni trgovini

Leto za letom opažamo, da svetovna trgovina vedno bolj propada, da se javljajo vedno novi in novi pojavi, ki kažejo na nezdrave razmere, ki vladajo danes v svetovnem gospodarstvu.

Eden izmed najbolj značilnih bolezenskih znakov današnje trgovine, je pač protekcionizem, ki zavzema že tak obseg, da resno ogroža sploh vse trgovinske odnose. Protekcionizmu niso zadoščala v dosegu njegovega namena samo povišanja carin, tarif in uvoznih prepovedi, vrgel se je v poslednjem času na devizno politiko in emisijske banke in hoče s pomočjo teh doseči to, česar se ni dosegel. Baš ti zadnji dve sredstvi pa st. radi svoje zahrbtnosti tako nevarni, da je postala zunanja trgovina že hazardna igra s pretežno možnostjo na izgubo.

Tudi če se je temu ali onemu produkcijskemu podjetju posrečilo premagati carinske in tarifne ovire, je pa naletelo v deviznih odredbah na nasprotnika, ki ga ni moči premagati, kajti izvoznik mora pričakovati, da prav radi teh odredb ne bo dobil nikake protivrednosti za svoje izvožene produkte in najsi bo kupec še tako solventen.

Prav posebno porazno sliko pa dobimo — kakor poroča »Die Börse« — ako pregledata vse one ovire, ki so jih države v zadnjem letu podvezle v svrhu, da bi uvoz čim bolj omejile.

Sem spadajo predvsem države, ki so ukinile svojo zlato valuto, ki so: Anglija, Danska, Norveška, Švedska, Finska, Portugalska, Japonska, Argentinijska, Brazilija, Urugvaj, Mehika, Venezuela, Ecuador, Avstralija, Egipt in Kanada.

Razne devizne omejitve so uvedle: Nemčija, Avstrija, Češkoslovaška, Ogrska, Grčija, Italija, Španija, Estonska, Letonska, Rusija in Jugoslavija.

Posebne uvozne monopole imajo: Jugoslavija za žito in moko, Španija sploh za ves uvoz, dalje Estonska, Turčija in Avstrija za posamezne produkte.

Uvozne prepovedi za celo vrsto produktov imajo: Poljska, Danska, Islandska, Letonska, Estonska, Brazilija in Kolumbija.

Številne države so uvedle uvozne kontingente za gotovo vrsto blaga: Češkoslovaška, Avstrija, Belgija, Francija, Letonska, Estonska, Turčija, Švica in Grčija.

Domačo produkcijo hočejo povečati s tem, da so uvedli prisilno uporabo domačih produktov. Sem spadajo: Italija, Nemčija, Bolgarija, Finska, Letonska in Anglija.

Prav posebno obširen pa bi bil seznam onih držav, ki so povišale svoje carine; v celoti bi lahko našeli 17 evropskih držav, ki so za večino produktov povišale svojo carinsko tarifo od 20 do 100%. K njim bi pa morali prišteti še 15 izven-evropskih držav.

Imamo pa še eno vrsto držav, ki izdajajo odredbe proti dumpingu; to so: Poljska, Nizozemska, Francija in Argentinijska.

K vsem se bo pridružila še Švica, ki namerava izdati nove uvozne omejitve.

Trojen namen zasledujejo države s temi odredbami: predvsem, da zaščitijo domačo produkcijo pred inozemsko konkurenco, drugič, da nekoliko okrepijo svoje slabo stoječe finance in tretjič, čil bolj zmanjšati uvoz z raznimi valutnimi merami. Več ali manj se to tudi vsaki državi posreči. Gotovo pa je, da se z vsakim takim korakom poveča napetost v gospodarskih odnosih med posameznimi državami ter da počasi prehaja gospodarstvo v vedno večji kaos, iz katerega ga bo tudi vedno težje izvleči. Da tako stanje slabo vpliva tudi na politični položaj, je pač razumljivo. Za vsakogar, ki le nekoliko globlje pogleda to bežno sliko, ki smo jo podali, je pač jasno, da bo tu treba energičnih korakov in veliko porcije dobre volje ter vestnega prizadevanja, če hočemo dati svetovni trgovini ono vlogo, ki ji je namenjena, da jo igra v življenju človeštva.

Pobiranje občinskih trošarin

Da občine v času od 1. januarja 1932. pa do odobritve obč. proračuna ne izgube na občinskih trošarinah, je kraljevska banska uprava Dravske banovine glasom »Samouprave« z razglasom z dne 19. decembra 1931., II. No. 28.554/1 sledeče odredila: »Na podstavi čl. 6. zakona o nazivu in razdelitvi kraljevine na upravna območja z dne 3. oktobra 1929, Ur. l. št. 399/100 ex 1929 in čl. 79. zakona o državni trošarini z dne 1. aprila 1930., Služb. list št. 151/25 ex 1930. dovoljujem, da smejo pobirati vse občine Dravske banovine izvenšiški avtonomna mesta Ljubljana, Maribor in Celje v času od 1. januarja 1932. pa do odobritve proračunov, odnosno razglasitve zvišanih trošarin v Službenem listu občinske trošarine na iste predmete in v isti višini, kot so jim bile odobrene po proračunih za leto 1931.

* * *

ZAKON O BILANSIRANJU DRŽAVNIH VREDNOSTNIH PAPIRJEV

Nj. Vel. kralj je te dni podpisal zakon, po katerem smejo denarni zavodi in zavarovalne družbe, ki javno polagajo račune, v bilanci za l. 1931. razliko med nabavno ceno in kurzno vrednostjo, izkazano na domačih berzah odpisati in odpis radi izravnania vstaviti med aktiva kot račun razlike tečajev državnih vrednostnih papirjev. Ta račun se mora odpisati v roku 5 let, vsako leto z eno petino. Za odpis se porabi v prvi vrsti celoten iznos rezerv, izkazan med pasivi. Dokler se račun v celoti ne pokrije, z odpisom ali z rezervo, denarni zavodi in zavarovalne družbe ne smejo deliti dobička, niti plačevati tanjem. — Zakon ima namen olajšati izravnanje škode, katere so posamezni zavodi utrpeli vsled padca tečajev nekaterih vrednostnih papirjev.

Skupni davek na vino in žganje

Dne 29. decembra 1931. se je vršila v ministertvu za finance konferenca, na kateri se je razpravljalo o skupnem davku na posamezne predmete. Med drugim se je glede skupnega davka na vino doseglo sporazum, da se bo po celi državi pobiral skupni davek na vino v enaki izmeri in sicer po 10 par za en liter. S tem se je dosegel v prizadevanjih interesentov iz Dravske banovine, da se določi za vino pavšalni davek, popolen uspeh, ki bo izključeval dosedanje različne ocene posameznih vrst vina, ki so dale interesentom dosti povoda za pritožbe. Prednost pavšaliranja obstoji v tem, da bo pobiranje jako enostavno in enotno. Za žganje so stavili interesenti predlog, da naj znaša skupni davek 50 par na hektolitersko stopnjo, do čim je zastopnik finančne uprave stal na stališču, da naj znaša 55 par. Odločilo bo ministertvo, vendar je upanje, da bo obveljal znesek 50 par. — Izprememba stopi predvidoma v veljavo še tekom tekočega meseca.

* * *

POBIRANJE OBČINSKE TROŠARINE NA DENATURIRANO SOL V LJUBLJANI

Ravnateljstvo mestnega dohodarstvenege urada v Ljubljani je na inicijativo Zbornice za TOI podrejenim uradom in organom izdalo nalog, da industrijska (denaturirana) sol, ki jo porabljajo prekupčevalci kož, tovarne usnja itd., v bodoče ne podleže plačilu mestne trošarine, ako se uvoznik izkaže, da ima za nabavo specijelno dovoljenje uprave državnih monopolov in da je potrošnja in način potrošnje pod kontrolo državnih kontrolnih organov.

REGISTRACIJA IZVOZNIKOV ŽIVINE V KONTINGENTU

V zmislu § 5 zakona o organizaciji in kontroli izvoza živine in živalskih proizvodov se pozivajo vsi izvozniki živine in živalskih proizvodov, da predložijo do 10. januarja 1932 Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu, Miloša Velikog br. 42 prijavo v svrhu registracije za izvoz živine in živalskih proizvodov v kontingentu, da bi se mogli poslužiti ugodnosti, zajamčenih v trgovinskih pogodbah.

Prijava mora vsebovati:

1. Ime in naslov podjetja, zadruga in osebe, katera želi izvažati;
2. potrdilo o protokolaciji podjetja, odnosno zadruga in združne zveze, da je registrirana; za producente pa potrdilo občine, potrjeno od pristojne upravne oblasti, da je živina, katero hočejo izvoziti, njihova last;
3. označba vrste živine, katero želijo izvažati (govedo, krave, voli, biki, konji, svinje i. dr.) in v katero državo;
4. izvlečki iz knjig, na podlagi katerih se more dokazati, koliko je prošnik od leta 1925, odnosno, ako se je podjetje osnovalo kasneje, od dne osnovanja pa do dne predložitve prijave izvozil in to za vsako leto in državo posebej, po vrsti in količini.

ZARAČUNAVANJE SKUPNEGA DAVKA DRUGI POGODBENI STRANKI

V praksi se je dogajalo, da so tovarne pri prodaji svinjske masti, ki je v notranjem prometu oproščena skupnega davka, ker je ta promet krit že s skupnim davkom na prašiče, zaračunavale odjemalcem - trgovcem neke fiktivne zneske kot skupni davek. Na opozoritev interesentov je ministertvo za finance z odlokom z dne 20. novembra 1931 št. 82114 odločilo, da tako zaračunavanje ni pravilno. Iz odredb člena 3. zakona o skupnem davku naravné jasno sledi, da sme dobavitelj skupni davek vidno zaračunati v fakturi le tedaj, če je ta davek neposredno plačal. Ako pa je blago v notranjem prometu, kakor v konkretnem primeru svinjska mast, oproščeno skupnega davka, ker je pokrit promet s kombiniranim skupnim davkom na živo živino, se skupni davek ne more posebej zaračunati, ko se daje blago v promet.

POPUSTI NA ŠVICARSKIH ŽELEZNICAH

Švicarski konzulat v Zagrebu sporoča:

1. Švicarske zvezne železnice so sklenile, da bodo dajale poeni od 15. decembra 1931. do nadaljnjega, toda najdalje do 29. februarja 1932 10% popusta na vozni listkih švicarskih železnic za pot tja in nazaj in za takozv. »Rundreisebilette« od švicarske meje v švicarska zdravilišča in kraje zimskega športa, če se kupijo ti vozni listki v inozemstvu (torej pri potnih birojih itd. izven Švice) ter ako potnik istočasno dokaže, da bo bival najmanj 7 dni v kakem hotelu omenjenih krajev ter da je tudi plačal vnaprej stroške tega bivanja. Za dokaz takega bivanja v hotelih se dajejo posebne izkaznice, ki se dobivajo pri vseh večjih potnih birojih.
2. Na podlagi sklepa hotelirjev v švicarskih krajih zimskega športa so stopili v veljavo za sedanjoo zimsko sezono popusti v iznosu 20% na minimalne zimske cene in za 10—20% na srednje in najvišje cene v hotelih zimskega športa.
3. V začetku zimske sezone je bil otvoren prvi del novo zgrajene Persennske železnice (Davos—Dorf—Höhenweg). Ta železnica je zlasti važna za smučarje.

ZLATA PARITETA ITALIJANSKE LIRE

Z ozirom na govorice češ, da hoče Italija opustiti zlato pariteto, smo se na pobudo naših čitateljev informirali na pristojnih mestih, kjer se je te vesti odločno dementiralo s pristavkom, da bo italijanska vlada obdržala zlato pariteto in da o kakih spremembah v tem oziru ni niti govora.

Leto 1931 rekordno leto uničenja vrednot

(Konec.)

Zadnjič smo govorili o zlatih zalozah in o obtoku bankovcev v raznih državah in smo dejali, da bomo o spremembah poročali v drugem članku. Najvažnejše novčne banke Evrope in Zvezne rezervne banke Zedinjenih držav izkazujejo v preteklem letu dvig zlatih zaloz za 650 milijonov dolarjev. Hkrati je narasel obtok bankovcev za 460 milijonov dol., pri čemer je v preračunjenju na dolar upoštevano valutno kolebanje. V bistvu se je zgodilo sledeče: V želji po čistem zlato je bil v prvi vrsti velik del deviznih zaloz spremenjen v zlato, ki je prihajalo iz prostega prometa in iz produkcije; devizne zalozge so padle za ca. 800 milijonov dolarjev.

Vobče se more reči, da je ostala Amerika kljub velikemu potovanju zlata na koncu leta 1931 približno tam, kjer je bila na koncu leta 1930. Odtok zlata iz Anglije in Nemčije, ki znaša skupaj ca. 600 milijonov dolarjev, je skoraj ravno tolik kot dotok zlata v Francijo. Omembe vreden je le veliki dotok zlata v Švico (317 milijonov dolarjev), Holandijo (189) in Belgijo (167). Ti milijoni, 673, imajo svoj izvor večinoma v zlati produkciji leta 1931, deloma prihajajo iz manjših dežel in iz drugih virov (Japonska itd.). Potek dotoka zlata v te tri dežele je bil različen. Belgija na primer je za svoje zlato devize (na koncu leta 1930 v vrednosti ca. 136 milijonov dol.) nakupila zlato, ostali milijoni so posledica zaupanja v to deželo. Podoben je bil razvoj v Holandiji. Švica se ima pa zahvaliti za dotok zlata edinole zaupanju v njeno vrednoto.

Slika, ki jo dobimo pri opazovanju obtoka bankovcev, ni razveseljiva. Nominelno je obtok bankovcev pač narasel, a večji del teh »kupnih sredstev« se kot tak ne uporablja, temveč služi kopičenju, tezavriranju, pomiritvi živcev bojazljivega kapitala, ki se je odtegnil vsakršnemu delovanju. Kakšnemu namenu služi na primer Ameriki 600 milijonski plus? Prav tako je ta plus brezploden kot četrtina ogromnega francoskega bankovskega obtoka, spravljena par ljudih doma. Švica ima s svojim obtokom v znesku skoraj 500 milijonov dolarjev velike skrbi; večji del je neploden in ne nosi nobenih obresti. Švica je tako kot deloma tudi Francija in Amerika le velik odprt »safec«, kjer se zrcali zlato kot »vsak čas uporabno«. Padec obtoka bankovcev v Angliji je samo računski. Obtok bankovcev v Jugoslaviji se ni spremenil, devizne zalozge so se okrepile za 9 milijonov dolarjev. Itd. — Pri branju teh vrstic se mora vzeti v roko št. 1. »Trg. lista«, kjer so navedene vse absolutne številke.

V ozadju tega velikega gibanja zlata in deviz je pač problem svetovnih dolgov, gibajoč se v še vseh drugačnih številkah in brez kojega rešitve povratak v normalne razmere ni videti mogoč. Obtok bankovcev je v središču kreditnega gospodarstva sveta in na to je zgrajeno vsako ocenjevanje narodnega premoženja. Ritem svetovnega gospodarskega življenja povzroča v gotovih dobah ekspanzijo in nato kontrakcijo svetovne kreditne zgradbe. Naše svetovno gospodarstvo je sedaj pač v štadiju takšne kontrakcije, ki ima za posledico padanje cen, zahteve po vračanju kreditov itd.; in mi dobro čutimo pokanje kosti pri krčenju, pri koncentraciji na denar in zlato. Ritem je stalno gibanje in le na obratiščih je mir, stagnacija imenovana. Hudi so sedanji časi, a po kontrakciji mora po zakonih ritma na vsak način zopet priti ekspanzija. Nahajamo se najbrž neposredno pred krivuljo obračanja ali pa smo že v nji. Gotovo je, da se kljub motni sliki svetovnega gospodarstva ali ravno zato bližamo v že dolgednem času zopet jasnejšim časom.

Prognosa je torej optimistična; prim. Engliš in Norman.

Privatne pošiljke mesnatih izdelkov v Švico

Švicarski konzulat v Zagrebu sporoča: Privatne pošiljke (torej pošiljke privatnih oseb na privatne osebe v Švici), ki vsebujejo meso in mesnate proizvode katerekoli vrste do maksimalne teže 2 kg, niso podvržene nikakim posebnim formalnostim, opremljene morajo biti le s spričevalom uradnega živinozdravnika. Obrazci za taka spričevala, katera mora službeni živinozdravnik lastnoročno izpolniti v vseh rubrikah, se dobe pri švicarskem konzulatu.

Vse druge pošiljke, ki so težje od 2 kg, so podvržene veterinarskemu pregledu na švicarski meji.

Razen tega pa je prepovedano uvažati v Švico sledeče mesnate izdelke:

1. konzervirane mesnate klobase,
2. mesnate konzerve iz samega mišičastega mesa v dozah, razen šunke v dozah (konzerve s šunko).

Te mesnate proizvode smejo uvažati samo švicarske tvrdke, ki imajo tozadevno dovoljenje od kantonalnih oblasti.

Uvoz konzerv s šunko pa je sploh prepovedan.

Te prepovedi pa — kakor smo zgoraj omenili — ne veljajo za pošne pošiljke do 2 kg od privatnikov, ker ti paketi lahko vsebujejo kakršnekoli mesnate proizvode.

Če se pa pošlje paket, ki je težji od 2 kg in ki ne vsebuje citiranih proizvodov, za katere obstoja splošna ali pogodna prepoved (glej točki 1. in 2.), tedaj se bo taka pošiljka na meji pregledala po predpisih švicarskih veterinarskih oblasti. Seveda morajo biti tudi te pošiljke opremljene s predpisanim veterinarskim spričevalom.

Izprememba predpisov za poslovanje z devizami

Minister za finance dr. Gjorgjevič je na predlog Narodne banke izdal spremembe in dopolnitve h pravilniku o prometu z devizami in valutami od 7. oktobra 1931. Devizni predpisi se s tem deloma razširijo in poostrijo, vendar ostanejo v pogledu deviznih omejitev navzlic temu med državami, ki dopuščajo še precej prostosti v poslovanju s tujimi plačilnimi sredstvi. Najnovejša izpopolnitev deviznih predpisov tudi nima namena, da ovira ali celo preprečuje uvoz, kakor to delajo nekatere sosedne države.

Spremembe so v glavnem naslednje. V členu 3. dosedanjega pravilnika se spremenita 2. in 3. odstavek tako, da morejo pooblaščenec banke odslej prodajati tuja plačilna sredstva samo na podlagi rednih dokumentov o že izvršenem izvozu (originalne fakture in carinske deklaracije). Ukinjena je torej možnost nakupa deviz pred izvršenim uvozom na podlagi kupčeve pismene obveze, da bo uvozil v državo ustrezno količino blaga najkasneje v 1 mesecu. V primerih, kadar je potrebno, da se v inozemstvu naročeno blago plača vnaprej, to je pred izvršenim uvozom, pa lahko Narodna banka izda odobrenje za nabavo deviz na podlagi utemeljene pismene predstavitve, v kateri mora biti naveden skrajni rok za opravljanje nakupa (z uvoznimi dokazili).

Namesto potrdila o protokolaciji se lahko pri nakupu deviz predloži tudi obrtni list, kar je za naše kraje velikega opomena, ker večina obratov ni sodno protokolirana, kar naj bi preprečilo, da si večina trgovcev in obrtnikov nabavlja devize. S tem pojasnilom je zadovoljivo rešena akcija zbornice za TOI v Ljubljani, da zadostuje za nabavo deviz že obrtni list.

Pooblaščenec banke smejo sprejemati za opravljanje doslej na podlagi obvez prodanih deviz samo one uvozne deklaracije, ki so bile izdane po 1. januarju 1932 s pripadajočimi originalnimi fakturami; starejše deklaracije in fakture pa samo po predhodnem odobrenju Narodne banke. Ta določba ima le namen, da se onemogoči spekulacija s starimi fakturami.

V členu 4. se določata o višini dovoljenega iznosa dinarjev v potniškem prometu spremeniti tako, da smejo naši državljani nesti iz države s seboj v našem denarju do 2000 Din (doslej 3000 Din).

Ob izvozu blaga v inozemstvo se mora izvršiti zavarovanje valute za vrednost nad 1000 Din (prvotno nad 5000 Din) kakor je bilo to že določeno z odlokom finančnega ministra od 4. novembra 1931. Členu 6. pa se doda še nov odstavek, ki pravi, da morajo izvozniki, ko zahtevajo od pooblaščenega denarnega zavoda potrdilo o zavarovanju valute, predložiti potrdilo o plačanem davku kakor je to predpisano za nakup deviz.

Novi predpisi so tudi glede odkupa izvoznikov deviz (doslej 50%); zato morajo pooblaščenec banke ponuditi Narodni banki na odkup 80% izvoznikov deviz, ostalih 20% pa morajo še isti dan prodati na borzi in to pismeno sporočiti Narodni banki. Nova je tudi določba, da morajo izvozniki takoj izročiti pooblaščenim bankam zaradi prodaje na domačih borzah vse devize, sprejete iz inozemstva za izvoženo blago, za katero ni predvideno zavarovanje valute. Razen gori omenjenih deviz, ki izvirajo od izvoza blaga se morajo vsi nalogi za prodajo deviz iz inozem. v cilju ustvarjanja svobodnih dinar. terjatev in vse devize, ki izvirajo iz posojil v inozemstvu (kakor doslej) ponuditi Narodni banki v celoti na odkup, vrhu tega pa po novih določbah tudi vse druge devize, sprejete na kakršnikoli podlagi.

Čl. 15. pravilnika dovoljuje odslej nakazniški promet in promet denarnih pisem z inozemstvom do 3000 Din le enkrat mesečno. Vsaka oseba, ki bi pod tujim imenom izigrala to odredbo, se kaznuje kakor določa zakon o kazenskih sankcijah.

Pojasnila k pravilniku.

Poleg novele k deviznemu pravilniku, so bila istočasno izdana na podlagi čl. 21. pravilnika naslednja pojasnila: V krajih, kjer obrtni listi zamenjajo protokolacijo firme, se smejo pri prodajah deviz in pri izdajanju potrdil o zavarovanju valute sprejemati tudi taki obrtni

listi. V primeru, da izvoznik ali uvoznik ne opraviči dane obveze v predpisanem roku, so pooblaščenec banke dolžne, da vsak tak primer prijavijo finančnemu ministru v roku 3 dni po preteku roka za opravljanje. Prošnje za podaljšanje tega roka se pošiljajo finančnemu ministru preko pooblaščenec banke, pri kateri je obveza registrirana. Izvoznike devize in valute, na katere Narodna banka ne bi reflektirala in ki jih na treh zaporednih domačih borzih sestankih ni bilo mogoče prodati, se morejo na podlagi specialnega odobrenja finančnega ministra iznesti iz države in prodati v inozemstvu. Dobljena protivrednost pa se mora vnesti v državo in ponuditi Narodni banki na odkup. Narodna banka sprejema valute na odkup v zameno za čeke. V primeru, da Narodna banka ne reflektira na te valute, se je treba obrniti na finančno ministru, ki izda pooblastilo za izvoz valut v svrhu prodaje. Za plačilo voznine za uvoženo ali izvoženo blago se morejo po 1. januarju 1932 prodajati tuja plačilna sredstva na podlagi pripadajočih dokumentov (tovornih listov itd.) v valuti dežele, kjer se ima plačilo prevoza izplačati. Na dokumentih pa mora banka to označiti s posebno štampljko. Banke, ki se bavijo z izvozom, ne morejo same pri sebi zavarovati valute, temveč morajo to storiti pri Narodni banki.

Izplačilo protivrednosti za devize, prodane Narodni banki, se vrši preko žilovnega računa dotične pooblaščenec banke, in to takoj, ako ima dotična banka pri Narodni banki zadostne garancijski depo, sicer pa šele po poročilu inozemskega korespondenta Narodne banke, da je bil dotični znesek odobren.

Inozemci, ki vršijo izvoz iz naše države, morajo pred izvozom vnesti v državo devize ali pa si nabaviti svobodne dinarje v smislu člena 8 in 9 pravilnika, nakar dobijo od pooblaščenec banke overenje, v katerem mora biti označeno, da je blago plačano. Pooblaščenec banke morajo strogo paziti, da se izdajanje overenj, bodisi inozemcem ali našim državljanom za blago, kupljeno za svobodne dinarje, ki niso nastali pri tej banki, izvrši samo tedaj, ako druga domača pooblaščenec banka, preko katere so bili dinarji doznačeni, pismeno izjavi, da predstavljajo ti dinarji svobodno dinarsko terjatev v smislu člena osem pravilnika. Izkazji o prodajah deviz in valut se morajo poslati Narodni banki v Beogradu na koncu vsakega meseca, najkasneje pa do 10. dne prihodnjega meseca za pretekli mesec. Čeki, akreditivi, izplačila in slično v tuji valuti se praviloma izplačuje samo v dinarjih, le po odobrenju Narodne banke se lahko izplačajo tudi v originalni valuti. Pošiljke učinkovitih dinarjev v inozemstvo se morajo vršiti samo preko Narodne banke. S svobodnimi dinarskimi terjatvami, se ne morejo kupovati devize na domačih borzah temveč samo v inozemstvu, razen v primeru odobrenja finančnega ministra. Pri prenosu svobodnih dinarskih terjatev od ene banke na drugo, se mora v tekstu pisma označiti, da gre za svobodno dinarsko terjatev. Transitni potniki, ki potujejo skozi našo državo, smejo iznesti iz države vsote, ki so jih prinesli, lahko pa zamenjajo vseeno valuto tudi za drugo in to iznesejo iz države, če so jim carinska oblastva potrdila vnos. V drugih primerih se zadržava ene devize ali valute za drugo devizo ali valuto ne more vršiti pri pooblaščenim denarnih zavodih. Trgovanje z zlatniki (napoleonori, turškimi lirami in drugimi zlatniki) se smatra kot trgovanje z valutami v notranjem prometu. Zato se mora v trgovini z zlatniki postopati kakor v trgovini z valutami. Prepovedano je denarnim zavodom tesauriranje in zbiranje deviz in valut v svrhu spekulacije in v svrhu operacij, ki bi imele namen, da nepovoljno vplivajo na vrednost dinarja.

Po svetu

Provizorična trgovska pogodba med Jugoslavijo in Rumunijo, ki je potekla z 31. decembrom, je bila po poročilih iz Beograda z 28. dec. podaljšana za šest mesecev.

Za zaščito brezposelnih v Jugoslaviji so ustanovili brezposelni delavci in nastavljeni v Beogradu »Jugoslavanski odbor brezposelnih delavcev in nastavljenec«. V kratkem se bodo napravili zadevni programatični sklepi.

Novosadska produktna borza poroča, da je bil promet v preteklem letu znatno manjši kot v prejšnjih letih, kar je posledica gospodarske krize. Privil. d. d. za izvoz agrarnih produktov se je močno pečala z žitno trgovino in je vršila nakupe neposredno pri producentih.

Za kontrolo jugoslov. tovarn. umetnih gnojil je odredil poljedelski minister osnovanje posebne komisije; njeno delo bo mnogovrstno.

Novo angleške carine, stopajoče v veljavo s 15. t. m., se tičejo sveže zelenjave, sadja in cvetlic.

Več mednarodnih premogovnih konferenc se bo vršilo v tekočem mesecu. Vsled neprozornega položaja na premogovnem trgu in padca funta pa dvomijo o njih uspehu.

Gospodarski načrti Rusije za leto 1932 predvidevajo 36 odstotno povišanje produkcije, zboljšanje kvalitete, zvišanje uspešnosti dela in znižanje nabavnih stroškov.

Obtok bankovcev v Avstriji je bil 23. decembra v znesku 1090 milijonov šilingov krit s 25,3 odstotki.

»Gesfurele« (Gesellschaft für elektrische Unternehmungen) v Berlinu je znižala glavnico na 80 milijonov mark, vendar se pa označa finančni položaj družbe kot vsekakor zdrav.

Obtok bankovcev v Ogrski je v znesku 375 milijonov pengö krit v gotovini s 126 milijoni, torej ravno s tretjino.

Devizna naredba v Finski, ki prepoveduje izvoz finske marke, se po poročilu Finske državne banke ne bo podaljšala. Avstrijski delavci v Rusiji, kojih nastavitve je sedaj gladko izvedena, so inženjerji, konstrukterji, elektromonterji in s 75 odstotki kvalificirani kovinski delavci.

Produkcija avtomobilov v U. S. A. je po dolgem času pričela zopet rasti in se zdi, da bo še nadalje naraščala.

Cena aluminija v Nemčiji je znižana. Mednarodno je padla cena aluminija pod stanje iz leta 1930 s 85 funti.

Dividende angleških velebank za leto 1931 cenijo takole: Lloyd 13,5 (lani 15), Midland 16 (18), Westminster 18 (20), Barclay 14 (lani tudi 14).

Trust žice v Belgiji in Luksemburgu je ustanovljen in so mu določili dobo 30 let. Ima obliko zadruge in bo vodil poleg domače tudi vso eksportno trgovino.

Ladij v Angliji je bilo zgrajenih v preteklem letu samo 100 z vsebino 150.000 ton. Leta 1930 je bilo zgrajenih 249 ladij z vsebino 530.000 ton.

Poravnava v Avstriji je bilo v decembru 454, konkurzov 101; številki za november sta 359 in 77.

Devizni režim v Turčiji bo zelo poostren in izide te dni zadevna naredba.

Na trgu bakra je pričakovano zboljšanje izostalo in se vrši znatno izpodbijanje cen.

Med Perzijo in Rusijo se je sklenil dogovor, ki določa med drugim za tekoče leto dobavo 85.000 ton sladkorja in 130 milijonov škatlke vžigalce iz Rusije v Perzijo.

Insolvence na Dunaju je bilo v preteklem letu 2237 proti 1822 v letu 1930. Slučajev je bilo lani več, a bili so tudi težji.

Poraba mleka v velikih evropskih mestih je kaj različna; največ ga porabi Basel z dnevno 0'65 l na osebo, nato Stockholm z 0'60 in Dunaj z 0'48, dočim izkazujeta Berlin in Budimpešta le 0'26 in 0'37 l dnevno na osebo.

Peugeot je zaključil leto 1930/31 z dobičkom 41 milijonov frankov, kar je več kot v letu prej. Produkcija avtomobilov je bila za 1000 kosov večja, vrednost mapjša (od 742 na 680 mil. frankov), kar je pripisati znižanju cen, a je bilo izenačeno z bistveno redukcijo lastnih nabavnih stroškov.

Sindikati industrije poljedelskih strojev v Poljski, ustanovljen te dni v Varšavi, je člen v verigi prizadevanj poljske vlade za koncentracijo vse industrije, zlasti eksportne. Če koncentriranje ne gre prostovoljno, zagrozi poljska vlada zmeraj s prisilnim sindikatom.

Priporočila se

Gregorc & Ko.

Ljubljana

Veletrgovina specerijskega in kolonialnega blaga, raznega žganja in spirita.

Telefon 22-46 Brzojav: Gregorc
Zahtevajte specialne ponudbe!

Država je vrnila Narodni banki ostanek dolga

Narodna banka je objavila izkaz o svojem stanju na dan 31. decembra, iz katerega je predvsem razvidno, da je država vrnila banki ostanek začasnega dolga v višini 95 milijonov dinarjev. Kakor znano, ima država po zakonu o Narodni banki pravico, najeti začasne potrebe glavne državne blagajne do 600 milijonov Din, ki jih pa mora vrniti do konca leta. Država je do septembra izrabila ta kredit do 500 milijonov. Prvo odplačilo je izvršila sredi oktobra v višini 150 milijonov, drugo v višini 75 milijonov sredi novembra, tretje v višini 180 milijonov pred božičem in poslednje od 95 milijonov pravkar pred pričetkom novega leta.

V izkazu je zabeleženo povečanje zlate in devizne podlage za 11,3 na 2096,8 milijona Din. Skupno z devizami, ki se ne štejejo v podlago (86,5 milijona Din), je imela Narodna banka ob koncu leta za 2183 milijonov Din zlata in deviz, to je za okrog 250 milijonov več nego ob koncu leta 1930.

Menična in lombardna posojila so se ponovno povečala za 46,6 milijona Din in so dosegla višino 2253 milijonov. V primeri s stanjem teh posojil ob koncu leta 1930. vidimo povečanje za 612 milijonov.

Obtok bankovcev se je povečal za 125 milijonov na 5172 milijonov. Navzlic povečanju pa je sedanji obtok še vedno za preko 200 milijonov manjši nego je bil leta 1930. ob koncu decembra. Tudi kritje je nadalje ugodno. V zlatu in devizah znaša kritje obtoka bankovcev in obveznosti na pokaz 37,5 odstotkov, v samem zlatu pa 31,5 odstotkov.

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd.

škrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna **JOS. REICH**

Sveže najfine še norveško

ribje olje

iz lekarne

Dr. G. Piccoli-ja v Ljubljani

se priporoča bledim in slabotnim osebam

P—c:

Izkoriščanje krize v ob toku naših gotovinskih sredstev

Gospodarski krogi iz »Reicha« ob vsaki priliki zatrjujejo svoje obuboženje v taki izmeri, da je popolnoma izključeno si odtrgati sploh še kakšno marko, ker da niti za najnujnejše življenske potrebe nimajo več denarnih zalog na razpologo. Da se Nemčija sploh še vzdržuje, se ima zahvaliti le vnanjim posojilom, katere se pa kot pretežno kratkoročna in industrijska, ravno v tej dobi izterjujejo. **Kratkomalo, cela Nemčija je točasno gmotno popolnoma uničena.**

To je ena točka, ki si jo je treba za pravilno presojo tega opomina dobro zapomniti.

V zadnjem času se tudi po hrvatskem, pa tudi našem časopisju čim dalje pogosteje pojavljajo že v naslovu splošno pozornost vzbujajoči oglasi, ki takorekoč naravnost ponujajo denar oziroma kredit in posojila zlasti na hipoteke.

Ti oglasi zbujaajo v celi naši javnosti primerna razburjenja. Oni, ki imajo svoj denar naložen v denarnih zavodih, pa ne morejo dvigniti svojih naložb, se čudijo kako to, da oni ne morejo priti niti do svojega denarja, nasprotno pa se denar ponuja celo po časopisih.

Se bolj pa se nad temi oglasi razburjajo oni, ki v skrajni stiski (n. pr. pred javno dražbo) naravnost moledeujejo za hipotekno posojilo — ali trgovci za nujne kredite — pa so tozadavne prošnje navadno brezuspešne.

Pa tudi sicer vsi ti oglasi vzbujajo v škodo naših javnih interesov začudena vprašanja, češ, kako to mogoče, da se na eni strani tudi oficijelno priznava občutno pomanjkanje gotovine, a tu se pa denar kar ponuja.

Med temi oglasi pa še posebno »vlečejo« oni, ki so mnogo obetajoče šifrirani — torej o katerih se sodi, da izvirajo od takih zasebnih finančnikov, ki iz gotovih razlogov ne marajo biti javno poznani.

Neko podjetje v dravski banovini, ki že iz početka akutne gospodarske krize s posebnim namenom zasleduje ves tozadavni razvoj zlasti na svetovnem denarnem trgu in proučuje ponekod v inozemstvu po težkih blodnjah res »dragoceno« plačana izkustva z brezobrestovanjem in v zadnjem času tudi že z brez-denarnim sistemom, je posvečalo seveda tudi tem pojavom primerno pozornost in še prav posebno pazljivost od tedaj, ko se je tudi pri nas pojavilo občutno pomanjkanje gotovine.

Ne le v interesu vsled pomanjkanja gotovine trpečih gospodarskih slojev nego tudi v varstvo naših državnih interesov velevažno so sledeče ugotovitve.

Predvsem zanimivo je dejstvo, da pravi vseh teh kreditnih in posojilnih ponudb poteka iz inozemstva, največ pa ravno od tam, kjer skušajo ravno v tem času celemu svetu dokazati, da so popolnoma obubožani — torej iz Nemčije. Kar je pri tem še bolj zanimivo: finančniki, ki imajo toliko denarja, da ga ponujajo nam, se nahajajo v Berlinu.

Le oni del sličnih ponudb, ki si je za svoje torišče izbralo Ljubljano, izhaja iz sosedne Avstrije. Ta del je še bolj nevaren, ker si je zamislil čisto drugačno in privlačno propagando in si je pri tem znal pridobiti zaupanje obnem tudi v uredniškem delu, zlastih naših najbolj čitanih listov. — Pa k temu oddelku se še posebej povrnemo.

Berlinska spekulacija si je izbrala sledečo pot do nas: kot »pionir« nastopa družba pod očitno zelo prikupljenim naslovom. Ta družba sama razpošilja vabljive prospekte brezplačno kamorkoli. Iz teh reklam je za interese te toliko lahko razumljivo, da vsak prav lahko pride do svojega lastnega doma, ali pa do razdolžitve posestva, kakor tudi sicer do kredita. Ostalo preskrbi poverjeni zastopnik.

Tako se je prakticalo do zadnjega časa. Od tlej se je akcija pridobivanja nadaljevala z oglasi deloma tudi s polnim naslovom, kam se je treba obrniti, ča se dobi »vseh vrst kreditov«.

Da izgleda kakor kakšna konkurenca tej finančni akciji, nastopa drugi del ravno te družbe bolj skrivnostno in samo v gotovem listu ter pod šifro (le začetnicami). Ti ponudniki pa so zelo previdni. Ne upoštevajo namreč vseh na glas se ozirajočih vprašanj nego le

tista, ki se jim zdijo dovolj sigurna pred — razkrinkanjem. Le na tako vprašanje odgovarja v Mariboru neka nalašč za ta namen ustanovljena pisarna, ki ima do sedaj morda ravno radi svojih šifriranih ponudb veliko klijentelo.

Razen teh dveh zastopstev pa se v Mariboru (tu je namreč »centrala« cele te akcije) nahaja še več zasebnih, sicer manj znanih »sotrudnikov« enega in istega podjetja. Ker se je ugotovilo, da vsi ti številni »poverjeniki« dobro poznajo drug drugega, ne da bi si nasprotovali in ustvarjali konkurenco, bo verjetno, da tvorijo z glavnim podjetjem v Berlinu dogovorjeno organizirano družbo.

Nevarnost cele te družbe za naše gospodarstvo sploh je tem večja, ker se družba bavi pri nas ne le z iskanjem ljudi, ki reflektirajo na posojilo, nego obeta tudi prodajo naših nepremičnin dozdevno potom svojih širom sveta nalašč v ta namen organiziranih zvez sigurnih interesentov za nakup posestev v Jugoslaviji.

Tozadavna posebna nevarnost grozi celemu ozemlju na naši severni državni meji (vštevši seveda Maribor), kjer je v zadnji dobi posebno veliko število posestev na prodaj, pa se radi denarne krize ne morejo prodati. Nevarnost iz jugoslovanskega stališča leži ne le v možnosti, da preide naša posest ravno na tako važni državni meji v tuje roke (če namreč sploh pride do kupčije), temveč še tem bolj v dejstvu, da se ob teh špekulacijah od naših ponudnikov kot pristojbina zahteva tudi naš denar, ki gre preko meje. Vpisnina znaša najmanj 10 Mk. Razen tega se zahteva še kot »odškodnina« za poslovanje navadno že v naprej tudi še večje zneske. Oni, ki išče tudi posojilo, plača posebej še 3 Mk za vpisnino in večji znesek tudi za druge odškodnine. Povprečno se računa, da znaša pri iskanju posojila pristojbina najmanj Din 100—, pri posestvih pa Din 200— (pri večjih navadno več). Do sedaj je od enega samega teh »poverjenikov« ugotovljeno, da je že v kratkem času od raznih strani zlasti iz Slovenije, nabral že preko 70 — žrtev.

Naj zaenkrat zadostuje to opozorilo. Na potu so namreč še večja razkrinkanja. Medtem naj bo le še omenjeno, da se do sedaj ni moglo ugotoviti, da bi bil od vseh naših žrtev le eden dobil obljubljeni posojilo in da notar, na katerega se posamezni člani te družbe pri lovih na naše kaline sklicujejo, češ da on opravlja ves denarni posel in seveda tudi vknjižbo, sploh ne eksistira v Mariboru.

V svrhu nadaljnega razčiščenja priporočam, da se vse tozadavne žrtve obračajo začasno na posvetovalnico »Marstane«, Maribor, Koroška cesta 19.

† Karel Goričar

V nedeljo je umrl po dolgotrajnem bolehanju g. Karel Goričar, veletrgovec s papirjem in pisarniški potrebščinami ter solastnik znane narodne tvrdke Goričar & Leskovšek v Celju.

S smrtjo g. Goričarja je izgubilo naše trgovstvo vzornega gospodarja in iskrenega narodnjaka, ki so ga dčlele vse vrline slovenskega podjetnika. Človek simpatičnega in prikupnega nastopa, delaven kot mravlja ter čistega, kremenitega značaja, si je znal prikupiti simpatije vseh, ki so ga poznali. Zato žaluje za njim celokupno slovensko trgovstvo.

Blagopokojni je bil rojen 1867 v Mozirju, kjer je obiskoval ljudsko šolo. Svoje znanje je šel izpopolnit v Linz v tovarno učil Grubauer, kjer se je specializiral v tej stroki. Ko se je vrnil iz Linza, je stopil v zvezo z g. Francem Leskovškom, ki je imel tedaj v Celju znano Zvezno trgovino. Leta 1909 sta družabnika odprla v Celju veletrgovino s papirjem, ki je tako dobro uspevala, da je prav kmalu zaslovela po vsej Sloveniji. Podjetje je eno izmed najbolj vzornih domačih podjetij te stroke. Celih pet let sta se družabnika pred vojno trudila, da bi bila dobila knjigotrdsko koncesijo, kar so jim pa tedanji Nemci in nemškutarji kot zavednima slovenskima trgovcema z vso silo skušali preprečiti. Šele tik pred svetovno vojno se jima je posrečilo doseči to, za naše nacionalno življenje v Celju prevažno koncesijo, da smo v Celju dobili z njo tudi veliko slovensko knjigarno.

Pokojni Goričar je že dal časa bolehal na črevesih. Vsa prizadevanja domačih in inozemskih zdravnikov niso imela uspeha. V nedeljo je podlegel operaciji.

Za njim ne žalujejo samo njegovi kolegi, ampak pogrešale ga bodo težko tudi vse celjske kulturne in narodne organizacije. Bil je mož, za katerega bo težko najti nadomestila.

Pokojnika ohrani slovensko trgovstvo v častnem in svetlem spominu.

Ugledni družini in tvrdki iskreno sožalje.

RO-LEX

knjigovodstvo

VSAK DAN BILANCA

„KARTOTEKA“ d. z. o. z.

Ljubljana, Selenburgova 6/I

Telefon št. 33-38

Ponudbe, povpraševanja

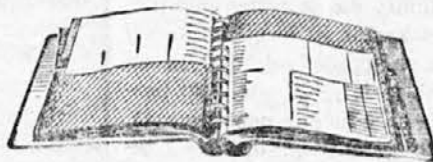
Izvoz pese. Za uvoz pese zanima tvrdka Dott. Simeone Sellach, Trst, Via Geppa 2. Ponudbe je poslati tvrdki neposredno.

Tvrdka Petar Filipi, Srbobran (Bačka) se zanima za nakup prvovrstnih sekir. Interesentom se je obrniti direktno na prej imenovano firmo.

»AGRIPPA«

kartoteka v obliki knjige

je praktična, moderna, ker nima predalov in omar, je pa tudi poceni

Pojasnila in navodila daje »AGRIPPA«-kartoteka LJUBLJANA, Selenburgova ulica št. 1

Razstave in sejmi

Lyonski velesejem se bo vršil letos od 7. do 20. marca. Na francoskih železnicah je dovoljeno 50% popusta.

Velesejem v Milanu. XIII. mednarodni vzorčni velesejem v Milanu se vrši od 12. do 27. aprila 1932. Itaški ge-

neralni konzulat bo vidiral brezplačno potne liste oseb, ki bodo predližile velesejmsko legitimacijo, izdano od uprave milanskega velesejma ali velesejmskih delegatov v inozemstvu.

Veletrgovina

A. Šarabon

v Ljubljani

priporoča

špeciarijsko blago

več vrst žganja, moko

ter deželne pridelke —

kakor tudi raznovrstno

rudninsko vodo

Lastna pražarna za

kavo in mlin za dišave

z električnim obratom

Telefon 26-66

Razno

Francija odpoveduje trgovske pogodbe. Francoska vlada je začela v svrhu zaščite svojega poljedelstva z radikalnim kontingentiranjem uvoza agrarnih produktov. Na to je odgovorila Kanada z odpovedjo trgovske pogodbe iz leta 1929. Ker je istočasno pričela Italija z omejitvijo uvoza francoskih industrijskih produktov, je odpovedala Francija trgovsko pogodbo z Italijo iz leta 1922; vendar se takoj začnejo pogajanja za sklep nove pogodbe.

K mednarodnemu sindikatu umetne svile, ki mu pripadajo največja nemška, holandska, italijanska in švicarska podjetja, bo skoraj gotovo pristopila tudi Francija in potekajo zadevna pogajanja zadovoljivo.

Dobava-prodaja

Dobave. Strojni oddelek Direkcije drž. železnic v Ljubljani sprejema do 11. januarja 1932 ponudbe glede dobave 670 komadov prašnic; do 12. januarja t. l. pa glede dobave 400 komadov lopat za premog. — Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 12. januarja t. l. ponudbe glede dobave kabelskega materijala. — (Pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih). — Direkcija državnega rudnika Banja Luka sprejema do 7. januarja t. l. ponudbe glede dobave 6 garnitur nepremočljivih rudarskih oblek; do 14. januarja t. l. pa glede dobave samozapornih zaklopk za parne piščalke. — Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 8. januarja t. l. ponudbe glede dobave 40.000 kg sena, 2500 kg plinskega olja in 500 kg Diesel-motornega olja; do 12. januarja t. l. glede dobave 100 komadov jeklenih lopat in 100 komadov rudarskih želez, 1000 komadov bukovih držajev in 20.000 kg ovsu. — Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 11. januarja t. l. ponudbe glede dobave raznih pisarniških potrebščin; do dne 15. januarja t. l. glede dobave 1000 kg surove kave, 600 kg dodatka za kavo, 3000 kg koruze, 1000 kg koruznega zdroba; do 18. januarja t. l. glede dobave 160 m brezšivnih pocinkanih železnih cevi, 5 m gumijevega transportnega traku, 107 plošč cinkove pločevine in 30 kg čistega angleškega kositra. — Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 14. januarja t. l. ponudbe glede dobave 1800 kg strojnega olja; do 21. januarja t. l. glede dobave 2000 kg železne pločevine in 1000 kg pocinkane pločevine. — Direkcija državnega rudnika Vrtnik sprejema do 15. januarja t. l. ponudbe glede dobave 200 kub. m hrastovega jamskega lesa. — Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 21. januarja t. l. ponudbe glede dobave 2000 m žičnih vrvi. — Direkcija drž. železnic Subotica sprejema do 15. januarja t. l. ponudbe glede dobave kožuhov. — (Predmetni oglas z natančnejšimi podatki se v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Svetovni blagovni trgi leta 1931.

Padec cen do 50 odstotkov.

Dočim so padle leta 1930 surovinske cene za 30 do 40 odstotkov in maksimalno tudi do 60 odstotkov, se je baisse svetovnih blagovnih cen prenesla v polnem obsegu tudi na leto 1931. Razvrednotenje je prizadelo takorekoč vse predmete svetovne trgovine. Najbolj so padle cene pšenice, čaja, bombaža in bakra, za 40 do 45%; koroza je padla celo za 47 odstotkov in surovi kavčuk za ca. 50 odstotkov. Pod pritiskom sile in zmanjšane nakupne moči konsumentov so morali producenti industrijskih surovin obratovanje močno omejiti, pa vseeno niso mogli preprečiti padanja cen. Težje se da omejiti pridelovalna zemlja poljedelskih in čisto kolonialnih produktov. Zato so zaloge narasle nadalje na nove rekordne višine, zlasti pri bombažu, surovi svili, kavčuku, bakru in cinu. Umetna opora cen pri pšenici, bombažu, surovi svili, bakru in cinu ni mogla preprečiti poteka krize; ozdravitveni proces potom hitre prilagoditve produkcije na konsum se je preko izmere zakasnil. Nekoliko so se zredile zaloge pšenice, rži in cinka v zadnjih mesecih.

Ne more se označiti kot slučaj, če je v

Vrsta	Borza	Cena dec. 1930	Najnižja cena 1931	Cena dec. 1931
Pšenica	Chicago	76,5	44,75	53,75
Kava	New York	6,18	4,52	5,45
Surovi sladkor	New York	1,14	0,99	1,01
Bombaž	New York	10	5,50	6,30
Volna	Bradford	22	16,10	16,10
Svila	Lyon	150	115	115
Lan	Riga	36	29	29
Baker	New York	10,5	6,25	7,25
Cin	New York	26,2	20,55	21,87
Cinl	New York	4,12	3,12	3,15
Srebro	London	14,50	12,12	14,25
Kavčuk	New York	8,37	4,25	4,75

Najtežji udarec je utrpelo kot že leta 1930 agrarno gospodarstvo. Ameriški farmerski urad, ki je v zadnjih dveh letih v svrhu opore trga nakupil in vskladiščil velike množine žita, je zgubil samo pri pšenici v zadnjem gospodarskem letu 102 milijona dolarjev. Pšenica je padla za ca. 30 odstotkov, koroza od 61 cents na 35 za ca. 40%, oves od 30 na 24 za ca. 20%, dočim je rž narasla v ceni od 40¹/₂ na 41 cents. Sploh je bilo ameriško gospodarstvo življenje od krize od meseca do meseca bolj občutno prizadeto. Tudi ogromno surovinsko bogastvo Ameriki ni moglo pomagati. Zaloge so dosegle ogromno višino, dočim se prodaja ni mogla pospešiti ne s propagando in ne z razširjenjem kredita. Obilica ameriškega bombaža (stare zaloge in novi pridelek) je tako velika, da zadostuje za kritje potrebe za dobo dveh let. Z ameriškega stališča je zato razumljivo, če se ventilirajo najrazličnejši oporni načrti, bombažovo posojilo itd. K lanskim svetovnim preostankom bombaža v znesku 8,700.000 bal je prišel še letošnji rekordni pridelek 16,910.000 bal. Kam z njimi? — Bombaž je padel lani za 30 odstotkov, volna za 27, džuta za 10%, konoplja za 5%, lan za ca. 20% itd. Tako vidimo tudi na trgu tekstilnih surovin splošen padec cen.

Glede surovega kavčuka so se vrčila skoz vse leto pogajanja o omejitvi produkcije. Beremo, da so imela šele v zadnjem tednu uspeh, dočim so prej Holanci akcijo ovirali. Padel je kavčuk v preteklem letu za 43%. Produkcijo hočejo po poročilu londonskih »Financial Times« reducirati za 45 odstotkov.

Lesno gospodarstvo je bilo v vsej Evropi v znamenju depresije, zlomi velikih koncernov in manjših podjetij so bili na dnevnem redu. Ob neprestanem padanju cen so padli tečajji za 15 do 40 odstotkov in so se mogli šele v zadnjih tednih za posamezne vrste začasno nekoliko zboljšati.

trenutku, ko je gospodarska depresija mednarodno prodrla do valutne sfere — odstop Anglije itd. od zlatega standarda — nastopila na svetovnem blagovnem trgu v začetku oktobra hausse valutnih in stvarnih vrednot, ki je dvignila cene do 50 odstotkov (pšenica, rž) in ki se je slednjič v sredi novembra sesula vsled prevelike špekulacije. Od oktoberske hausse je ostalo nekaj deleža pšenici, rži, kavi, bombažu in srebru. Edina vrsta, ki je zaključila preteklo leto z dobičkom, je platina, s 17-odstotnim dobičkom, in v primeri s preteklim majem s skoraj 70-odstotnim zvišanjem. Vzrok tega močnega zboljšanja iščejo v ustanovitvi mednarodnega kartela platine, ki hoče urediti produkcijo in oblikovanje cen.

V preteklem letu opazimo tudi v ojačeni izmeri nesmisel, da je na milijone ljudi trpelo lakoto, zraven so bile pa ogromne množine kave stresene v morje, so sežigali pšenico, napravljali rž neužitno, niso nabirali čaja itd. A ta boj proti naravnim pridelovalnim vplivom se je končal skoraj na vsej črti s porazom.

Podamo seznam običajnih blagovnih vrst na običajnih borzah s primerjanjem cen v običajnih vrednotah:

Tudi premog je vsled krize trpel, in čeprav se je velik padec cen mogel vsled močne mednarodne kartelacije preprečiti, so se cene vseeno znižale za cca 6 odstotkov.

Živalske surovine — kože, kožuhovina, rogovi, itd. — imajo slabo poslovno leto za seboj, zgubile so na cenah 10 do 30 odstotkov.

Na trgu živil so dovedle ponesrečene restriktivske odredbe in velika nadprodukcija od padca cen za skoraj vse tečajne produkte v izmeri 10 do 30 odstotkov.

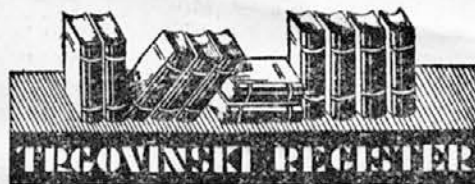
Tudi surovo železo je moralo plačati gospodarski krizi svoj davek. Prodajne možnosti so se na svetovnem trgu neprestano slabšale, in ker se je s tem poostriila tudi konkurenca, so notacije morale pasti. In to tembolj, ker se kljub vztrajnim naporom ni posrečilo držati posamezne deželne organizacije tako skupaj, da bi bil obstoj Mednarodne jeklene zveze zagotovljen. Tako je prišlo železo in jeklo pod vpliv konkurence in more živeti kartel le še s pomočjo kratkoročnih provizorijev.

Srebro je trpelo kot prej na preveliki ponudbi in na opustitvi srebrne valute v raznih deželah. Večkrat se je govorilo o različnih opornih operacijah, a cena je padala in je padla tako globoko, kakor v zgodovini te kovine ni bila še nikoli. Šele po ukinitvi zlatega standarda v Angliji se je srebro toliko okrepilo, da je izšlo iz preteklega leta s približno isto vrednostjo kot jo je imelo leto prej.

Neugodni časi so se zračili tudi na drugih kovinskih trgih. Produkcija je kljub raznim omejitvam presejala tekočo porabo in šele v zadnjem četrtletju so se omejitvene odredbe pri svincu, cinu in cinku toliko poznale, da je cena nekoliko poskočila. Cinkov kartel, ki je bil na koncu leta 1929 razbit, se je spet obnovil in izvaja od 1. decembra dalje 50-odstotno produkcijsko omejitev. Svinčeni pool (zveza), ki je s stalnimi opornimi nakupi rešil tečajno zgradbo pred popolnim polomom, je

določil v dveh etapah 20-odstotno produkcijsko omejitev. Prizadevanja za omejitev produkcije cina so imela ta uspeh, da se je ustanovil peteročlanski kartel glavnih svetovnih producentov (Britska Malaja, Nizozemska Indija, Nigeria in Siam) in da se izvaja namesto dosedanje 33-odstotne produkcijske omejitve od 1. januarja 1932 dalje 44-odstotna omejitev. Baker je lani v ceni nadalje padel. Bakreni trg v Ameriki je bil kakor bombažev trg primera za kopičenje blaga. Ameriške zaloge rafiniranega bakra so se od pričetka novembra leta 1929, ko so znašale 88.000 ton, do konca preteklega leta povprečno pošestorile! Mednarodni bakreni kartel, ki je postal popolnoma brezpomemben in ki mu je v dolgotrajnih pogajanjih večkrat pretlo razbitje, so proti koncu preteklega leta rešili le s spremembo pravil, med drugim z dovoljenjem individualne prodaje po tekočih tržnih cenah. Čeprav je svetovna produkcija bakra od januarja dalje reducirana od dosedanjih 110.000 ton na 82 tisoč ton, so vendar svetovne zaloge tako velike, da na pravo poživljenje trga zaenkrat ni misliti.

Splošno zboljšanje na blagovnih trgih se more pričakovati le od svetovne politike. Sliši se o »političnih trgih« in ima ta beseda svojo opravičenost. V zadnjih letih se je opazovalo stalno vplivanje na blagovne trge s politične strani. Dobro bi bilo, da se na obnovi interesirane vlade ojunajo za udeležitev svojih spoznanj in da pridejo k zadevnim ofenzivi.

Vpisali sta se nastopni firmi:

Sedež: Celje.

Besedilo firme: Jos. Kveder.

Obratni predmet: Trgovina z mešanim blagom na debelo.

Imetnik: Kveder Josip, trgovec v Celju.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Celju, dne 18. decembra 1931.

(Firm. 570/31 — Rg A III 137/2.)

Sedež: Celje.

Besedilo: Valentin Hladin.

Obratni predmet: Trgovina z manufakturo.

Imetnik: Valentin Hladin, trgovec v Celju. Prokurist: Poharc Martin, trg. poslovodja v Celju.

Podpis firme: Besedilo firme podpisuje imetnik sam ali pa prokurist Poharc Martin, ta pa s pristavkom p. p.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Celju, odd. I., dne 18. decembra 1931.

(Firm. 571/31 — Rg A III 138/2.)

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopnih firmah:

Sedež: Novo mesto.

Besedilo: Josip Košir.

Obratni predmet: Trgovina z manufakturnim blagom.

Vsled predloga Košir Martine, roj. Kopač, v zvezi s pritrilom dedičev pod A 376/29 ter nadvarstvenim odobrilom tuk. okrajnega sodišča z dne 24. novembra 1931, P 152/29—31, se izbriše umrli dosedanji imetnik firme Košir Josip, vpiše pa se kot imejteljica firme Košir Martina, rojena Kopač, trgovka v Novem mestu, Kraljeviča Petra trg št. 26.

Okrožno sodišče v Novem mestu, odd. II., dne 22. decembra 1931.

(Firm. 381/31 — Reg. A I 264/2.)

Sedež: Ljubljana.

Besedilo: Trboveljska premogokopna družba.

Prokura se je podelila namestniku generalnega ravnatelja inž. Julliaru Antonu v Ljubljani.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 19. decembra 1931. (Firm. 1074 — Rg B II 163/28.)

Sedež: Kočevje.

Besedilo firme: »Kočevje«, tekstilna industrijska družba z omejeno zavezo. Izbrisala se je prokura šimek Josipa, dosedanjega uradnika te tvrdke radi izstopa iz službe.

Za firmo bo podpisoval odslej Horak Bohuslav sam kot družabnik in poslovodja.

Okrožno sodišče Novo mesto, odd. II., dne 12. decembra 1931.

(Firm. 375/31 — Reg. C I 78/4.)

Sedež: Pettau (Ptuj).

Besedilo: Adolf Reichnitzer's Söhne. Dosedanji vpisi v nemškem jeziku se izpremenijo in se glastjo odslej: Besedilo firme: Adolf Reichnitzer-ovi sinovi.

Sedež: Tezno-Maribor.

Besedilo firme: Bratje Bacher in drug. družba z omejeno zavezo.

Kolektivna prokura se je podelila Schierzu Emilu, Picku Evgeniu in Ehrenfestu Jožefu, zasebnim uradnikom, se daj na Dunaju.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Mariboru, dne 26. novembra 1931.

Firm. 994/31 — Rg. C II 84/3.

Davčna uprava Ljubljana mesto poziva:

Obrati, ki se ne vodijo v stalnem lokalu nego s hojo od hiše do hiše in od kraja do kraja, kakor krošnjarji, torbari, cirkusi, potujoča gledališča, panorame, potujoči fotografi, sejmarji, prodajalci cvetk, igrači po ulicah in lokalih itd. so zavezani plačevati davek od podjetij, obratov in samostalnih poklicev po ceni 42 druga skupina točka 3 zakona o neposrednih davkih in pravilnika k temu zakonu.

Nezavisno od čistega dohodka plačajo navedeni ta davek še pred začetkom izvrševanja poklica. Davek znaša za davčnega zavezanca samega na leto 60 Din in za vsakega pomočnika po 30 dinarjev.

Če izvrševalec navedenih obratov pomnoži tekom leta število oseb, ki mu pomagajo v obratu, plača naknadno za vsako tako osebo po 30 Din ne pa tudi v takih primerih, če samo menja pomočnike.

Davek za omenjene obrate se plača v prvi polovici leta predno se začne izvrševati poklic in sicer v celotnem znesku, če se pa prične poklic izvrševati šele v drugi polovici leta, se pa plača davek v polovičnem znesku. (Člen 148 omenjenega zakona o neposrednih davkih in pravilnik.)

Uvodoma omenjeni davčni zavezanci, ki se zalotijo brez potrdila o plačanem davku plačajo poleg rednega davka po čl. 59 zakona o neposrednih davkih še ena: znesek kot kazen.

Od potujočih obratov se pobere davek ko se izda obrtno dovolilo; kot dokaz o plačanem davku služi po pristojnem oblastvu izdano obrtno dovoljenje, na katerem davčno oblastvo na predpisani način potrdi vplačilo davka z označbo točne dobe za katero je davek plačan.

Vsi izvrševalci obratov, ki jih ne vodijo v stalnem lokalu, marveč s hojo od hiše do hiše in od kraja do kraja, se pozivljejo, da izpolnijo svojo davčno dolžnost in plačajo ta davek takoj, da se izognejo kazenskim posledicam predvidenim v členu 139 omenjenega zakona o neposrednih davkih.

Večtrgovina kolonijalne in špecerijske robe

Ivan Jelačin

Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in ružičinske vode.

Točna in solidna postrežba! — Zahtevajte cenik!

TISKARNA
Merkur

- LJUBLJANA -
GREGORČICEVA 23

so priporoča za naročila vseh trgovskih in uradnih tiskovin. Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, statuta, tabele i. t. d.

LASTNA
KNJIGOVEZNICA

Spedijsko podjetje

R. Ranzinger

Ljubljana

Telefon št. 20-60

prevzema vse v to stroko spadajoče poste. Lastno skladišče z direktnim tlom od glav. kolodvora. Carinsko skladišče. Mestne trošarine prosto skladišče. Carinsko posredovanje. Prevoz pohištva s pohištvenimi vozovi in avtomobili